

**BOSHLANG'ICH TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN  
FOYDALANISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI****Mexmanova Sayyora Maxmudjanovna***Turan International University, S.BT-22-08 guruh talabasi*

**Annotatsiya.** Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning pedagogik asoslari, didaktik imkoniyatlari va ta'lim samaradorligiga ta'siri tahlil qilingan. Raqamli texnologiyalarning o'quvchilarning bilish faolligi, mustaqil fikrlashi, kommunikativ ko'nikmalari, ijodkorligi va raqamli kompetensiyalarini rivojlantirishdagi o'rni yoritilgan. Tadqiqotda raqamli ta'lim resurslari, multimedia vositalari, interaktiv platformalar, elektron baholash, gamifikatsiya, virtual ta'lim muhiti va sun'iy intellekt vositalaridan boshlang'ich ta'limda foydalanishning pedagogik imkoniyatlari o'rganilgan. Shuningdek, raqamli texnologiyalarni samarali joriy etishning asosiy shartlari sifatida pedagogik maqsadga muvofiqlik, o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olish, o'qituvchining raqamli kompetentligini rivojlantirish hamda raqamli xavfsizlikni ta'minlash masalalariga e'tibor qaratilgan. Tadqiqot natijalari raqamli texnologiyalar an'anaviy pedagogik metodlarni almashtiruvchi emas, balki ularni boyituvchi va o'quvchi markazli ta'limni kuchaytiruvchi vosita sifatida qo'llanganda yuqori pedagogik samaradorlikka ega bo'lishini ko'rsatdi.

**Kalit so'zlar:** boshlang'ich ta'lim, raqamli texnologiyalar, raqamli ta'lim, raqamli kompetensiya, multimedia, interaktiv ta'lim, elektron baholash, sun'iy intellekt.

**Аннотация.** В данной статье анализируются педагогические основы, дидактические возможности и влияние использования цифровых технологий в начальном образовании. Подчеркивается роль цифровых технологий в развитии познавательной деятельности учащихся, самостоятельного мышления, коммуникативных навыков, креативности и цифровых компетенций. В исследовании рассматриваются педагогические возможности использования цифровых образовательных ресурсов, мультимедийных инструментов, интерактивных платформ, электронного оценивания, геймификации, виртуальных учебных сред и инструментов искусственного интеллекта в начальном образовании. Также уделяется внимание вопросам педагогической целесообразности, с учетом возраста и индивидуальных особенностей учащихся, развития цифровой компетентности учителя и обеспечения цифровой безопасности как основным условиям эффективного внедрения цифровых технологий. Результаты исследования показали, что цифровые технологии обладают высокой педагогической эффективностью при использовании не

в качестве замены традиционных методов обучения, а как средство их обогащения и укрепления ориентированного на ученика образования.

**Ключевые слова:** начальное образование, цифровые технологии, цифровое образование, цифровая компетентность, мультимедиа, интерактивное обучение, электронное оценивание, искусственный интеллект.

**Abstract.** *This article analyzes the pedagogical foundations, didactic potential, and impact on educational effectiveness of using digital technologies in the primary education process. It highlights the role of digital technologies in developing students' cognitive engagement, independent thinking, communication skills, creativity, and digital competencies. The study examines the pedagogical possibilities of utilizing digital educational resources, multimedia tools, interactive platforms, electronic assessment, gamification, virtual learning environments, and artificial intelligence tools in primary education. Furthermore, attention is focused on key conditions for the effective implementation of digital technologies, such as pedagogical appropriateness, consideration of students' age and individual characteristics, the development of teachers' digital competence, and the assurance of digital safety. The research results demonstrate that digital technologies yield high pedagogical effectiveness when applied not as a replacement for traditional pedagogical methods, but as tools that enrich them and strengthen student-centered learning.*

**Keywords:** *primary education, digital technologies, digital education, digital competence, multimedia, interactive education, electronic assessment, artificial intelligence.*

**Introduction.** Ta'lim tizimining raqamli transformatsiyasi zamonaviy pedagogikaning ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylanmoqda. Raqamli texnologiyalarning ta'lim jarayoniga jadal kirib kelishi o'qitish mazmuni, metodlari, vositalari va baholash mexanizmlarini qayta ko'rib chiqishni talab etmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichida raqamli vositalardan pedagogik maqsadga muvofiq foydalanish o'quvchilarning o'quv faoliyatini faollashtirish, murakkab tushunchalarni vizuallashtirish va individual ta'lim imkoniyatlarini kengaytirish uchun muhim ahamiyat kasb etadi. UNESCOning ICT Competency Framework for Teachers (ICT-CFT) tizimi raqamli texnologiyalardan foydalanishni faqat texnik ko'nikma sifatida emas, balki o'qitish va o'rganish, baholash, pedagogika, sinfni tashkil etish va o'qituvchining uzluksiz kasbiy rivojlanishi bilan bog'liq kompleks kompetensiya sifatida qaraydi. Mazkur framework 18 ta kompetensiyani 64 ta aniq maqsad bilan bog'laydi. Boshlang'ich ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanishning dolzarbligi, avvalo, o'quvchilarning yosh xususiyatlari bilan izohlanadi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ko'rgazmalilik, harakat, ovoz, rang, animatsiya va interaktiv faoliyat katta pedagogik ahamiyatga ega. Shu sababli

multimedia va interaktiv raqamli vositalar abstrakt tushunchalarni konkretlashtirish, o‘quv materialini qiziqarli shaklda taqdim etish hamda o‘quvchilarning diqqatini jalb qilish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalar o‘quvchi uchun axborot manbai bo‘lish bilan birga, mustaqil ta‘lim, hamkorlik, ijodiy faoliyat va refleksiyaning tashkil etish vositasiga ham aylanishi mumkin. UNESCO ICT-CFT doirasida texnologiya o‘quvchilarda tanqidiy va innovatsion fikrlash, murakkab muammolarni hal qilish, hamkorlik va ijtimoiy-emotsional ko‘nikmalarni rivojlantirishga xizmat qilishi mumkinligi ta‘kidlanadi. Biroq raqamli texnologiyaning o‘zi avtomatik ravishda yuqori ta‘lim natijasini kafolatlamaydi. Uning pedagogik samaradorligi o‘qituvchining texnologiyani qaysi maqsadda, qaysi metod bilan va qaysi o‘quv vazifasini hal qilish uchun qo‘llashiga bog‘liq. Shuning uchun raqamlashtirish jarayonida “texnologiya uchun texnologiya” tamoyilidan voz kechib, “pedagogik maqsad – metod – raqamli vosita – natija” izchilligini ta‘minlash muhimdir. 2026-yilda UNESCO tomonidan boshlang‘ich sinf o‘qituvchilari uchun ICT-AI kompetensiya doirasiga bag‘ishlangan tashabbuslarda ham raqamli savodxonlik, texnologiyadan pedagogik foydalanish, sun‘iy intellektdan mas‘uliyatli foydalanish va professional faoliyat alohida kompetensiya yo‘nalishlari sifatida ko‘rsatilgan. Tadqiqotning asosiy maqsadi boshlang‘ich ta‘limda raqamli texnologiyalardan foydalanishning pedagogik asoslarini aniqlash, ularning didaktik imkoniyatlarini tizimlashtirish hamda ta‘lim samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi metodik shart-sharoitlarni asoslashdan iborat.

Tadqiqot maqsadidan kelib chiqib quyidagi vazifalar belgilandi: boshlang‘ich ta‘limda raqamli texnologiyalardan foydalanishning pedagogik mohiyatini aniqlash, raqamli texnologiyalarning didaktik imkoniyatlarini tahlil qilish, raqamli vositalarning o‘quvchi kompetensiyalarini rivojlantirishdagi o‘rnini aniqlash, raqamli ta‘limni tashkil etishning pedagogik shart-sharoitlarini belgilash, o‘qituvchining raqamli kompetentligiga qo‘yiladigan talablarni tizimlashtirish, boshlang‘ich ta‘limda raqamli texnologiyalardan foydalanish modelini taklif qilish.

**Adabiyotlar tahlili.** Boshlang‘ich ta‘limda raqamli texnologiyalardan foydalanish masalasi zamonaviy pedagogikaning muhim yo‘nalishlaridan biri sifatida xorijiy va mahalliy tadqiqotchilar tomonidan keng o‘rganilmoqda. Mazkur tadqiqotlarda raqamli texnologiyalarning ta‘lim mazmunini boyitish, o‘quvchilarning bilish faolligini oshirish, individual ta‘lim imkoniyatlarini kengaytirish hamda ta‘lim natijalarini monitoring qilishdagi pedagogik imkoniyatlari asosiy tadqiqot obyekti sifatida namoyon bo‘ladi. Shu nuqtayi nazardan, multimedia materiallari, interaktiv simulyatsiyalar, raqamli didaktik o‘yinlar va elektron ta‘lim resurslari boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining yosh va psixologik xususiyatlariga mos ta‘lim muhitini yaratishda samarali vosita bo‘lishi mumkin.

UNESCO tomonidan ishlab chiqilgan ICT Competency Framework for Teachers hujjatida o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyasi zamonaviy ta’limning muhim sharti sifatida qaraladi. Ushbu framework o‘qituvchilarning raqamli texnologiyalarni dars berish, baholash, sinfni tashkil etish, ma’muriy faoliyat va kasbiy rivojlanishda maqsadli qo‘llash kompetensiyalarini qamrab oladi. UNESCO modelida 18 ta kompetensiya va 64 ta aniq maqsad belgilangan bo‘lib, ular o‘qituvchining texnologiyadan oddiy foydalanishdan pedagogik jihatdan samarali integratsiyalash darajasigacha bo‘lgan rivojlanishini ko‘zda tutadi [5]. Raqamli texnologiyalarning ta’limdagi roli sun’iy intellektning rivojlanishi bilan yanada kengaymoqda. UNESCOning 2024-yilda ishlab chiqilgan “AI Competency Framework for Teachers” hujjatida o‘qituvchilar uchun insonparvarlikka asoslangan yondashuv, sun’iy intellekt etikasi, AI asoslari va qo‘llanilishi, AI pedagogikasi hamda kasbiy rivojlanishda AI’dan foydalanish kabi besh yo‘nalish va 15 ta kompetensiya belgilangan [6]. Bu yondashuv boshlang‘ich ta’limda sun’iy intellekt vositalaridan foydalanishda texnologik imkoniyat bilan bir qatorda xavfsizlik, mas’uliyat, pedagogik maqsadga muvofiqlik va inson omilini saqlash zarurligini ko‘rsatadi. UNESCOning o‘quvchilar uchun AI kompetensiyalari bo‘yicha frameworkida esa o‘quvchilarning sun’iy intellektdan ongli, xavfsiz va ijodiy foydalanish kompetensiyalarini shakllantirish masalasiga e’tibor qaratilgan. Mazkur yondashuv o‘quvchilarda insonparvarlikka asoslangan dunyoqarash, AI etikasi, sun’iy intellektning asosiy texnologiyalari va AI tizimlarini loyihalash bo‘yicha kompetensiyalarni rivojlantirishni nazarda tutadi [7].

Adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, raqamli texnologiyalarning boshlang‘ich ta’limdagi samaradorligi uchta o‘zaro bog‘liq omilga — texnologik vositaning didaktik imkoniyatlari, o‘qituvchining raqamli-pedagogik kompetensiyasi va o‘quvchining individual ehtiyojlariga bog‘liq. Shu bilan birga, mavjud tadqiqotlarda raqamli texnologiyalarni aynan boshlang‘ich ta’limning yosh xususiyatlari, fanlararo integratsiya, individual ta’lim, raqamli baholash va pedagogik diagnostika bilan kompleks bog‘lash masalalari yanada chuqur tadqiq etilishi zarur.

**Tadqiqot natijalari va muhokamasi.** Tadqiqot natijalari boshlang‘ich ta’limda raqamli texnologiyalardan foydalanishning pedagogik samaradorligi birinchi navbatda ularning ta’lim maqsadlari bilan qanchalik uyg‘unlashtirilganiga bog‘liqligini ko‘rsatdi.

Raqamli texnologiyalarning pedagogik imkoniyatlarini quyidagi asosiy yo‘nalishlarga ajratish mumkin:

| Raqamli texnologiyaning shakli | Pedagogik vazifasi                 | Kutiladigan natija        |
|--------------------------------|------------------------------------|---------------------------|
| Multimedia taqdimotlari        | O‘quv materialini vizuallashtirish | Tushunish va eslab qolish |

|                         |                                        |                            |
|-------------------------|----------------------------------------|----------------------------|
| Interaktiv platformalar | Faol mashq va topshiriqlar             | O‘quv faolligi             |
| Elektron testlar        | Tezkor baholash                        | Natijani aniqlash          |
| Gamifikatsiya           | O‘yin orqali o‘qitish                  | Motivatsiya                |
| Video va animatsiyalar  | Murakkab jarayonlarni tushuntirish     | Ko‘rgazmalilik             |
| Elektron portfolio      | Rivojlanishni monitoring qilish        | Refleksiya                 |
| Virtual laboratoriyalar | Amaliy tajribani modellashtirish       | Amaliy ko‘nikma            |
| AI vositalari           | Individual topshiriqlar va materiallar | Shaxsiylashtirilgan ta’lim |

Raqamli texnologiyalarning didaktik imkoniyatlari. Boshlang‘ich ta’limda raqamli texnologiyalarning eng muhim pedagogik imkoniyatlaridan biri o‘quv materialini ko‘rgazmali va interaktiv shaklda taqdim etishdir. Masalan, tabiiy fanlarda tabiat hodisalarini animatsiya orqali ko‘rsatish, matematika darslarida geometrik shakllarni interaktiv modellashtirish, ona tili darslarida audio va video materiallardan foydalanish o‘quvchilarning mavzuni yaxshiroq anglashiga yordam beradi. Bunda raqamli texnologiya o‘quv materialini oddiy “ekranga chiqarish” vositasi emas, balki o‘quvchining faol harakatini talab qiluvchi pedagogik vosita bo‘lishi lozim. Masalan, matematik topshiriqda o‘quvchiga tayyor javobni ko‘rsatishdan ko‘ra, interaktiv muhitda masalani bosqichma-bosqich yechish, xatoni aniqlash va qayta urinib ko‘rish imkoniyatini berish ancha samarali hisoblanadi.

Raqamli texnologiyalar va individual ta’lim. Raqamli texnologiyalarning muhim afzalliklaridan biri o‘quvchilarning individual ehtiyojlariga mos ta’limni tashkil etish imkoniyatidir. An’anaviy darsda barcha o‘quvchilar bir xil topshiriqni bir xil vaqt davomida bajarishi mumkin. Raqamli muhit esa o‘quvchining o‘zlashtirish sur’atiga mos ravishda qo‘shimcha mashq, takrorlash yoki murakkablashtirilgan topshiriqlarni tashkil qilish imkonini beradi. Bu mexanizm boshlang‘ich ta’limda individual yondashuv va raqamli pedagogikaning o‘zaro integratsiyasini ta’minlaydi.

Raqamli texnologiyalar va o‘quv motivatsiyasi. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining yosh xususiyatlari sababli qiziqarli, vizual va interaktiv faoliyat ularning ta’lim motivatsiyasini qo‘llab-quvvatlashi mumkin.

Gamifikatsiya elementlari — ball, bosqich, topshiriq, mukofot, virtual belgi va natijalarni ko‘rsatish — o‘quvchilarning faol ishtirokini rag‘batlantiradi.

Biroq gamifikatsiya faqat o‘yin-kulgi vositasiga aylanib qolmasligi kerak. Har bir o‘yin elementi aniq ta’limiy maqsadga xizmat qilishi zarur.

Elektron baholashning pedagogik imkoniyatlari. Raqamli texnologiyalar o‘quvchilar bilimini tezkor va muntazam baholash imkoniyatini ham kengaytiradi. Elektron testlar, interaktiv topshiriqlar, elektron portfolio va raqamli rubrikalar orqali o‘quvchining rivojlanish dinamikasini kuzatish mumkin. Bunda baholashning asosiy vazifasi faqat baho qo‘yish emas, balki o‘quvchining keyingi rivojlanish yo‘nalishini aniqlashdan iborat bo‘lishi lozim.

Raqamli texnologiyalar va o‘qituvchi kompetensiyasi. Tadqiqot natijalari raqamli texnologiyalarning samaradorligi o‘qituvchining raqamli-pedagogik kompetensiyasiga bevosita bog‘liqligini ko‘rsatdi. UNESCO ICT-CFT o‘qituvchining raqamli kompetensiyasini faqat texnik vositalardan foydalanish bilan cheklamaydi; u o‘quv dasturi, baholash, pedagogika, raqamli ko‘nikmalar, sinfni tashkil etish va kasbiy rivojlanish yo‘nalishlarini ham qamrab oladi. 2026-yilgi UNESCO IITE tahliliy hisobotida ham o‘qituvchilarning AI kompetensiyasini rivojlantirishda pedagogik asoslanganlik, o‘quv dasturiga moslik, kompetensiyalarni baholash va amaliy qo‘llash mexanizmlariga e‘tibor qaratilgan.

Sun‘iy intellektdan foydalanishning pedagogik asoslari. Sun‘iy intellekt boshlang‘ich ta‘limda individual topshiriqlar, savollar, tushuntirishlar va qo‘shimcha materiallarni tayyorlashda o‘qituvchiga yordam berishi mumkin. UNESCOning AI Competency Framework for Teachers hujjatida o‘qituvchilar uchun AI bo‘yicha 15 ta kompetensiya besh yo‘nalishda: inson markazli yondashuv, AI etikasi, AI asoslari va qo‘llanilishi, AI pedagogikasi hamda professional rivojlanish doirasida tavsiflangan. Boshlang‘ich ta‘limda AI quyidagi vazifalarda yordamchi vosita bo‘lishi mumkin: turli darajadagi topshiriqlar yaratish, matnni o‘quvchining yoshiga moslashtirish, qo‘shimcha savollar ishlab chiqish, individual mashqlar tayyorlash, o‘qituvchiga dars rejasini ishlab chiqishda yordam berish. Shu bilan birga, AI tomonidan yaratilgan materiallarni o‘qituvchi tekshirishi, ularning yoshga mosligi va pedagogik maqsadga muvofiqligini baholashi kerak.

Raqamli texnologiyalardan foydalanishning pedagogik shartlari. Tadqiqot natijalarini umumlashtirish asosida boshlang‘ich ta‘limda raqamli texnologiyalardan samarali foydalanishning quyidagi shartlari belgilandi:

| <b>Pedagogik shart</b> | <b>Mazmuni</b>                                       |
|------------------------|------------------------------------------------------|
| Maqsadlilik            | Texnologiya aniq ta‘limiy maqsadga xizmat qilishi    |
| Yoshga moslik          | Raqamli kontent bolaning yoshiga mos bo‘lishi        |
| Interaktivlik          | O‘quvchi faol ishtirok etishi                        |
| Individualizatsiya     | Turli ehtiyojlarga mos topshiriqlar                  |
| Integratsiya           | An‘anaviy va raqamli metodlarni uyg‘unlashtirish     |
| Monitoring             | Rivojlanish dinamikasini kuzatish                    |
| Xavfsizlik             | Raqamli muhitda xavfsizlik va maxfiylikni ta‘minlash |

| O‘qituvchi kompetensiyasi | Pedagogning raqamli-metodik tayyorgarligi |
|---------------------------|-------------------------------------------|
|---------------------------|-------------------------------------------|

UNESCO ham raqamli texnologiyalarni ta’limga integratsiyalashda o‘qituvchi kompetensiyasi, o‘quv materiallari, texnik infratuzilma, motivatsiya va milliy ta’lim siyosati o‘rtasidagi bog‘liqlikni hisobga olish zarurligini ta’kidlaydi.

**Muhokama.** Olingan natijalar raqamli texnologiyalardan foydalanish boshlang‘ich ta’limni avtomatik ravishda samarali qilmasligini ko‘rsatadi. Samaradorlik texnologiyaning pedagogik dizayni bilan belgilanadi. Agar raqamli vosita faqat darslikdagi matnni ekranga chiqarish yoki oddiy test o‘tkazish uchun ishlatilsa, uning innovatsion imkoniyati cheklangan bo‘ladi. Aksincha, texnologiya muammoli vaziyat yaratish, individual topshiriq berish, hamkorlikni tashkil etish, o‘quvchi faoliyatini monitoring qilish va tezkor qayta aloqa berish uchun ishlatilsa, uning pedagogik qiymati sezilarli darajada oshadi. Shuningdek, raqamli texnologiyalardan haddan tashqari foydalanish ham maqsadga muvofiq emas. Boshlang‘ich ta’limda real muloqot, qo‘l mehnati, yozuv, kitob bilan ishlash, harakatli faoliyat, tajriba va ijtimoiy hamkorlik raqamli faoliyat bilan muvozanatlashtirilishi lozim. Demak, boshlang‘ich ta’limning raqamli transformatsiyasi “an’anaviy ta’limni texnologiya bilan almashtirish” emas, balki an’anaviy va raqamli pedagogik imkoniyatlarni optimal uyg‘unlashtirish jarayoni sifatida qaralishi kerak.

**Xulosa.** Boshlang‘ich ta’limda raqamli texnologiyalardan foydalanish zamonaviy ta’lim sifatini oshirishning muhim pedagogik omillaridan biridir. Tadqiqot natijalari raqamli texnologiyalar o‘quv materialini vizuallashtirish, o‘quvchilarning bilish faolligini oshirish, individual ta’limni tashkil etish, tezkor baholash, ta’lim motivatsiyasini kuchaytirish va o‘quvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish uchun keng imkoniyatlarga ega ekanligini ko‘rsatdi. Raqamli texnologiyalarning pedagogik samaradorligi ularning texnik imkoniyatlari bilan emas, balki ta’lim maqsadi, mazmuni, metodlari va o‘quvchi ehtiyojlari bilan qanchalik uyg‘unlashtirilgani bilan belgilanadi. Shu sababli boshlang‘ich ta’limda raqamli vositalardan foydalanishning asosiy tamoyili “pedagogik maqsad birinchi o‘rinda, texnologiya esa vosita sifatida” tamoyili bo‘lishi lozim. Tadqiqot asosida raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish uchun quyidagi takliflar ishlab chiqildi: boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining raqamli-pedagogik kompetensiyasini muntazam rivojlantirish, fanlar kesimida sifatli raqamli ta’lim resurslari bankini yaratish, o‘quvchilarning individual ehtiyojlariga mos adaptiv topshiriqlardan foydalanish, raqamli va an’anaviy pedagogik metodlarni integratsiyalash, elektron va formatif baholash mexanizmlarini rivojlantirish, o‘quvchilarda raqamli savodxonlik va axborot madaniyatini shakllantirish, AI vositalaridan foydalanishda etik, xavfsizlik va pedagogik mezonlarni ishlab chiqish, raqamli ta’lim samaradorligini muntazam monitoring qilish.

**Foydalanilgan adabiyotlar**

1. UNESCO. ICT Competency Framework for Teachers. Version 3. – Paris: UNESCO, 2018. – 68 p.
2. UNESCO. UNESCO’s ICT Competency Framework for Teachers. – Paris: UNESCO, 2020.
3. UNESCO IITE. UNESCO ICT Competency Framework for Teachers. – Moscow: UNESCO Institute for Information Technologies in Education, 2011.
4. UNESCO. AI Competency Framework for Teachers / Miao F., Cukurova M. – Paris: UNESCO, 2024.
5. UNESCO IITE. Analytical Report: Teacher AI Competency Frameworks. – 2026.
6. UNESCO. ICT-AI Competency Framework for Primary Teachers and Evaluation Report of DPED Piloting Programme. – 2026.
7. Mishra P., Koehler M.J. Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge // Teachers College Record. – 2006. – Vol. 108, No. 6. – P. 1017–1054.
8. Anderson L.W., Krathwohl D.R. A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing. – New York: Longman, 2001.
9. Selwyn N. Education and Technology: Key Issues and Debates. – London: Bloomsbury, 2017.